

ného. Z této zásady připouští zákon v druhém odstavci § 16 a) dvě výjimky pro případy, kdy manželství před působností zákona bylo rozvedeno; — a to první pro případy, ve kterých od provedení soudního rozvodu neuplynula ještě tři léta, druhou pak pro případy, ve kterých toto tříletí již prošlo. Jde-li totiž o manželství před působností dotčeného zákona rozvedené, neuplynula-li však ještě tři léta od provedení soudního rozvodu, stává, když soud nabude přesvědčení, že nejde o čin nerozvážný, t. j. zjišťování nepřekonatelného odporu odpadá a na místě toho zjišťuje se jen rozvážnost činu, t. j. žádosti za rozlučku. Tím však není řečeno, že se v takovémto případě nevyžaduje souhlas druhého manžela, naopak náležitost ta zůstává nedotčena; — stává se postrádatelnou a zbytečnou teprve v případech, o nichž se zmiňuje druhá věta druhého odstavce § 16 a), totiž v případech, ve kterých od provedení soudního rozvodu uplynula již tři léta. Tu netřeba k rozluce ani souhlasu druhého manžela, ani zjištění nepřekonatelného odporu, ani zjištění rozvážnosti činu. Že jediné takto lze rozuměti §u 16 a) dotčeného zákona, plyne, nehledíc k doslovu a k vnitřní souvislosti tohoto zákonného ustanovení též z úvahy, že kdyby byl zákonodárce chtěl učiniti souhlas druhého manžela zbytečným i před uplynutím tří let od provedení soudního rozvodu, byl by to vyznačil na patřičném místě, totiž v první větě druhého odstavce §u 16 a). Váže-li však zákon zbytečnost tohoto souhlasu v druhé větě výslovně na uplynutí doby tří let, jest na bíledni, že neuplynulo-li ještě toto tříletí, souhlas ten zbytečným není. Tento výklad zákona plynoucí z jasného jeho znění došel výrazu i v prováděcím nařízení ze dne 27. června 1919, čís. 362 sb. z. a n., jež v článku II., odstavci I. formuluje zcela přesně zásadu zde vyslovenou a z doslovu zákona vyvozenou a takto úplně se kryje s ustanoveními zákona. Pro případ, o nějž jde, kde od provedení soudního rozvodu uplynula sice doba šesti měsíců, ale ne doba tří let, jsou tedy podmínky rozlučky vymezeny v první větě druhého odstavce ve spojení s třetí větou prvního odstavce §u 16 a): totiž souhlas druhého manžela a zjištění rozvážnosti počinu. A ježto manželka odepřela svůj souhlas, byla žádost manželova právem zamítnuta.

Čís. 415.

Právoplatným rozhodnutím, že smlouva mezi stranami jest po právu, vyloučeno jest, by z důvodu, v dřívější rozepři neuplatňovaného, domáhalo se bylo výroku o počáteční neplatnosti smlouvy, není však dotčeno právo, odporovati smlouvě z důvodu § 934 obč. zák.

(Rozh. ze dne 17. února 1920, R I 80/20.)

Původní žalobou domáhal se kupitel nemovitosti, by bylo zjištěno, že smlouva kupní jest po právu a že jest prodávatel povinen ji splniti; žalobě té bylo právoplatně vyhověno. Prodatel domáhal se pak novou žalobou výroku, že smlouva kupní jest neplatnou, že se zrušuje a že se obnovuje dřívější stav a to jednak z důvodu § 879 čís. 4, jednak po případě z důvodu § 934 obč. zák. Námitce žalovaného kupitele, že věc byla již právoplatně rozsouzena, procesní soud první stolice vyhověl a žalobu odmítl, podstatně z toho důvodu, že proti nároku, o němž bylo již právoplatně rozhodnuto, uplatňují se okolnosti, jež bylo namítati již

v původním sporu a jež bylo by lze nyní přivést k platnosti pouze za podmínek žaloby o obnovu. Rekursní soud zamítl námitku rozepře právoplatně rozsouzené a nařídil soudu první stolice, by dále ve věci jednal. **Důvody:** O rozsouzené rozepři lze jen tehdy mluvit, jde-li o touž věc a totéž právo mezi týmiž stranami; totožnost práva předpokládá však při žalobách osobních též právní důvod. Nárok, jenž přisouzen byl kupiteli v prvním sporu, zakládal se na kupní smlouvě, s prodávatelem uzavřené, kdežto sporem, o nějž nyní jde, domáhá se prodávatel, by kupní smlouva byla zrušena, tudíž dřívější stav obnoven z důvodu, že kupní cena, již přijal, neodpovídá obecné ceně prodané nemovitosti. Z toho vidno, že právní otázka, o níž bylo rozhodnuto v prvním sporu, jest jinou nežli ta, o níž nyní jde, neboť nárok na zrušení smlouvy předpokládá, by ta smlouva byla.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

V předchozím sporu bylo právoplatně zjištěno, že kupní smlouva trvá po právu. Rozhodnutí o tomto právním poměru jest dle § 411 c. ř. s. účastno právní moci. Jím vyloučeno jest, by v budoucnosti jsoucnost řečeného právního poměru byla novým sporem uváděna v pochybnost pro okolnosti, jež počáteční jsoucnosti právního poměru byly prý na závalu, aniž by dále na tom záleželo, zda okolnosti ty v dřívějším sporu byly uplatňovány čili nic. Vždyť jinak bylo by možno, by postupným uplatňováním jedné každé z myslitelných obran proti jsoucnosti právního poměru vyvoláno bylo postupně o právní jsoucnosti právního poměru tolik samostatných rozepří, kolik obran je právě myslitelno, což však bylo by přímým výsměchem procesní ekonomii a účeli právního ústavu hmotné právomoci soudních rozhodnutí, nesoucím se k tomu, by sporům jedním rázem a pro veškeru budoucnost byl konec učiněn. Pokud tedy žaloba, o kterou se zde jedná, odporuje počáteční platnosti tržové smlouvy s poukazem k § 879 čís. 4 obč. zák., vrací se k otázce již právoplatně rozhodnuté a nelze ovšem o tomto žalobním důvodu dále jednati. Jinak má se věc, pokud žaloba opírá se o § 934 obč. zák. Uplatňováním nároku z tohoto zákonného předpisu nevrací se nynější žalobce k právoplatně rozhodnuté otázce o právní jsoucnosti smlouvy tržové. Předpokladem tohoto zákonného předpisu jest, že smlouva trvá po právu. Vychází proto žaloba po této stránce z právoplatně zjištěného právního poměru a snaží se pouze zvrátiti jeho právní účinky a docíliti, by zjednáán byl stav dřívější. Tohoto nároku dřívější rozsudek se nedotýká.

Čís. 416.

Zákon o společnostech s omezeným ručením.

Pro případ smrti společníka lze ve společenské smlouvě ustanoviti, že ponechává se dědici, by vstoupil do společenského poměru, a kdyby nechtěl tak učiniti, že splatí se závodní podíl do pozůstalosti buď snížením kmenové jistiny nebo převzetím závodního podílu ostatními společníky.

Není závady, by z každoročního čistého zisku nebyla ve smlouvě již předem vyštípena určitá procentuální dividenda pro společníky dle poměru vplacených kmenových vkladů.

(Rozh. ze dne 17. února 1920, R II 15/20.)